

KỊCH BẢN VĂN HỌC DIỄN XUỐNG CA MÚA NHẠC TRƯỜNG CA ĐĂM SAN

Hoàng Hưng cải biên từ bản tiếng Việt “**Bài ca chàng Đăm San**”
của Y Wang Mlô Duôn Du (NXB Văn hoá Dân tộc 2012)

MÀN MỘT: H’NHÍ, H’BHÍ CUỐI ĐĂM SAN

Ánh sáng nền: Trắng

Cảnh 1: Đồng ca, Nghệ nhân kể Khan, H’Nhí, H’Bhí, Y Sun

- **Đồng ca:**

*Ơ núi rừng Tây Nguyên muôn đời tươi đẹp
Ơ núi Chư Yang Sin, ơ sông Srêpok, ơ rừng đại ngàn
Ơ những chàng trai dũng mãnh như Đăm San
Ơ những cô gái đẹp như H’Nhí, H’Bhí
Qua bao đời dựng lên các buôn làng trù phú
Bên bếp lửa nhà rông đêm đêm già làng kể Khan
Truyền đời nọ qua đời kia những câu chuyện như lửa cháy không bao
giờ tắt
Và đây là câu chuyện về chàng Đăm San*

- **Nghệ nhân kể đoạn Khan mở đầu Klei Khan Y Đăm San (2 phút)
trong tiếng vocalise của dàn đồng ca**

- **H’Nhí:**

*Ơ anh Y Đhing! Ơ anh Y Linh! Ơ anh Y Đhang! Ơ anh Y Lang!
Dòng họ ta như cây sum suê nhiều nhánh
Như đống củi lớn chất bao cành
Sao để chúng em như thân cây khô bập bênh trên dòng suối
Không có ai bắt voi cho chúng em cưỡi
Phát rẫy cho chúng em trồng lúa*

*Bắt cá cho chúng em nướng trên bếp lửa
Cầm lao canh giữ cho chúng em ngủ yên?*

- Y Đhing:

*Ơ em!
Em đẹp hơn mọi loài hoa rừng
Thân hình em sáng chói như chớp đêm đen
Bắp đùi em sáng như ánh chớp
Em đi một bước gà xoè đuôi múa theo
Em đi hai bước chim rừng cất tiếng hót
Buôn làng ta giàu mạnh vô cùng
Trai gái rộn ràng như bầy ong bay đi lấy mật
Dấu chân ngựa như chân rết, dấu chân voi như đày cối giã gạo
Nồi ba nồi bảy nồi ba mươi như ốc sên rừng già
Anh chàng nào có phước lọt vào đôi mắt em?*

- H'Nhí, H'Bhí (song ca):

*Chúng em chỉ muốn kết đôi cùng chàng tù trưởng danh tiếng lẫy lừng
Chàng Đăm San hùng cường ngay từ trong lòng mẹ
Người cháu trai mà ông nội chúng ta đã chọn nối dây
Sợi dây nuê của người Ê Đê vững chắc bao đời.
Chàng sẽ làm cho buôn làng ta giàu mạnh gấp năm gấp mười
Sẽ mở rộng đất đai đến tận nơi tiếp giáp giữa Đất và Trời*

- Y Đhing:

*Vậy thì ta hãy thắng ngựa lên đường
Ngựa đực chạy nhanh như tiếng sóc kêu truyền trong rừng
Ngựa cái chạy nhanh như tiếng sóc hót truyền trong núi
Chạy nhanh như gió thổi
Qua thác, qua suối đến buôn chàng Đăm San*

Cảnh 2: Y Đhing, H' Ong (chị cả Đăm San)

- Y Đhing:

*Chúng tôi đến đây như đàn ong đi tìm hoa gầy mật
Chúng tôi đến đây nói chuyện thuốc, chuyện trầu*

- **H'Ông:**

*Ơ các anh!
Nếu ở nhà, ít ra các anh cũng đuổi được đàn chim,
Nếu ở rẫy, ít ra các anh cũng xua được đàn thú
Các anh đến đây thật mất công
Vì em trai tôi không biết xiềng voi cho H'Nhí
Không biết giữ ché tuk, ché tang cho H'Bhí*

- **Y Đhing:**

*Nếu Đăm San không ưng, chúng tôi nhất định không về
Chúng tôi chỉ về khi Đăm San chịu lấy em gái chúng tôi
Đăm San cần bao nhiêu bộ chiêng, chúng tôi sẽ có từng đó chiêng
Đăm San cần bao nhiêu nô lệ, chúng tôi sẽ trao bấy nhiêu nô lệ*

- **H'Ông:**

*Các anh muốn óc trong đầu rùa lộ ra ngoài, điều không bao giờ có
Các anh muốn mật ngọt trong hoa tăng bi, điều không bao giờ thành
Các anh muốn ép đá thành dầu, điều làm sao có được.*

- **Y Đhing:**

*Vậy chúng tôi sẽ ngồi đây đợi
Mỗi ngày ăn một con bò
Mỗi ngày thịt một con trâu
Cho đến khi gặp được chàng Đăm San kiêu hãnh*

Cảnh 3: H'Nhí, H'Bhí

- **H'Nhí:**

*Ơ các con, hãy bắt voi về
Bắt con voi đực đuôi dài chám đất
Bắt con voi gà rộng, mặt đẹp như hoa
Để ta đi hỏi chàng Đăm San làm chồng*

- **H'Nhí, H.Bhí (song ca):**

*Chàng ngồi trên giường, da mặt hồng như men rượu
Chàng nằm trên võng, tóc buông đầy một chiếc chiêng
Chàng đứng dậy như cột nhà rông cao lớn
Chàng đi mềm dẻo như sợi mây rừng đung đưa
Đăm San đẹp như dòng sông, uy nghiêm như trái núi*

Cảnh 4: Đăm San, Trời, Đồng ca.

- **Đăm San:**

*Ta phải đi hái hoa đa và hoa sung
Hái được hoa về
Hai nàng mới có ta làm chồng.*

(vào rừng, tìm hoa mãi không được, nằm xuống, hôn lên Trời)

- **Đăm San:**

*Con đi bắt voi, nhưng con voi đưa đến gốc cây đa cây sung
Con trèo lên cây, nhưng hoa đa hoa sung trốn đâu chẳng thấy*

- **Trời:**

*Hoa ấy là hoa của H'Nhí, H'Bhí
Con chịu lấy hai nàng thì hoa thuộc về con*

- **Đăm San:**

Thà tôi chết còn hơn lấy hai nàng ấy

**(Trời gõ ống điếu vào đầu, Đăm San chết giấc.
Trời thổi phép Đăm San sống lại)**

- **Đăm San:**

Thà chết còn hơn lấy H'Nhí H'Bhí làm vợ

(Trời gõ ông điếu... như trên)

- **Đăm San:**

Thà tôi chết còn hơn phải lấy hai nàng

(Trời gõ ông điếu... như trên)

- **Đồng ca:**

*Bảy lần Đăm San khước từ cuộc hôn nhân sắp đặt
Chàng tù trưởng yêu tự do hơn yêu của cải trên đời
Chàng chỉ biết yêu thương không biết tục nôi dây
Chàng muốn làm chủ tình yêu, duyên phận*

Cảnh 5: Đồng ca, H'Nhí, H'Bhí, Đăm San, Dàn múa

- **Đồng ca:**

*H'Nhí, H'Bhí đâu rồi?
Voi đưa hai nàng chạy lạc đến đâu?
Voi lôi hai nàng khắp rừng, khắp núi!*

- **H'Nhí:**

*Ơ Đăm San!
Sao chàng nữ dứt sợi dây nuê muôn đời
Sao anh nữ khước từ tình em trong sáng
Hãy cứu lấy em! Voi đưa em đi khắp rừng
Qua núi Đen, đến núi Phụng Hoàng
Em sắp chết vì đói vì mệt
Đến với em đi Đăm San ơi!*

- **Đăm San (chạy đi tìm):**

Trời ơi! Nàng chết rồi sao?

Nàng đang lớn như cây bông gòn, đang cao lên như cây cau
Chết mắt con người như tạc bằng ngà bằng ngọc
Người con gái đẹp nhất các buôn Ê Đê!

- **H'Nhí:**

Ơ Đăm San! Anh đã đến rồi!
Trời đã thương cho anh nghe tiếng em gọi
Mau mau đến cứu em
Hoa đa hoa sung em sẵn sàng trao anh đó!

- **Đăm San:**

Ơ hai em!
Anh đã thấy lòng mình rung động
Khi nghe tiếng em gọi anh vang rùng xanh
Anh biết trái tim hai em thật lòng trao cho anh
Anh biết trái tim anh đã thuộc về hai em rồi đó.

- **Đăm San, H'Nhí, H'Bhí (tam ca/xen kẽ đối đáp):**

Hãy đánh chiêng!
Chiêng mừng enai đánh tháp chao đảo sàn nhà
Đánh cao lung lay ngọn núi
Thú rừng sâu giật mình
Ma quỷ quên trêu ghẹo
Hãy nổi trống
Trống thần Dambhu tiếng kêu át cả sấm rền.
trống Dambhang tiếng kêu vang như sét giáng
Hãy giã gạo trắng như hoa epang
Hãy đổ rượu tràn như suối
Hãy mở cổng buôn đón khách khắp bốn phương
Đến cùng lũ làng ăn đám cưới lớn chưa từng thấy
Của H'Nhí, H'Bhí và chàng Đăm San

Dàn Múa thể hiện cảnh đám cưới rộn ràng trên sân khấu rồi đi xuống đất, biến thành đám rước quần chúng kéo sang Sân khấu Hai.

Màn 2: Đăm San đánh M'tao M'xây cứu H'Nhí về

Ánh sáng nền: Đỏ

Cảnh 1: Nghệ nhân kể Khan, Đồng ca, M'tao M'xây, H'Nhí

- **Nghệ nhân kể đoạn Khan tương ứng (2 phút)**
- **Đồng ca:**

*Sắc đẹp của vợ Đăm San đến thần linh cũng phải thèm khát
Tù trưởng Sắt lập mưu gian quyết bắt nàng về
Ngọc quý trong nhà Đăm San không để mắt
Ngọc mất rồi, mới biết thương yêu*

- **M'tao M'xây (bước lên nhà sàn):**

*Buôn làng giàu có mà chủ buôn không thấy
Nhà sàn to đẹp mà chủ nhà đi đâu?
Ơi H'Nhí, bao lâu rồi ta nghe danh nàng đẹp nhất đời
Hôm nay ta quyết bắt nàng về thỏa nguyện*

- **H'Nhí (trong buồng ra):**

*Xin mời khách hút thuốc
Thuốc của tôi bằng rom
Đốt lên thì nổ tung
Hút vào thì cháy lưỡi*

- **M'tao M'xây:**

*Hà hà...
H'Nhí ơi
Đến nhà bà tôi mới có thuốc hút
Ở nhà mình tôi chỉ được hút lá cây*

- **H'Nhí:**

*Xin mời ông dùng cơm
Cơm tôi hôi mùi cá
Canh tôi có mùi tanh
Người đãi cơm là con diều con quạ*

- **M'tao M'xây:**

*Hề hề
H'Nhí à
Tới nhà bà tôi mới được ăn cơm
Ở nhà mình tôi ăn một quả dưa gang thì phải nhịn ba năm
Ăn một quả dưa hấu thì cả đời phải nhịn*

- **H'Nhí:**

*Xin mời ông uống rượu
Rượu này ngọt không ra ngọt
Chua chẳng ra chua
Rượu không ra rượu*

- **M'tao M'xây:**

*Hì hì...
Rượu ngọt hay chua tôi cũng uống
Vì rượu từ tay nàng H'Nhí xinh đẹp rót ra*

(xông đến ôm chặt H'Nhí lôi đi)

- **H'Nhí (dãy dựa, chống cự):**

*Ơ Đăm San!
Anh ở đâu, mau về cứu!
Đứa hung ác bắt em đi rồi!*

Cảnh 2: Đăm San (hốt hoảng chạy về)

- **Đăm San:**

*Đứa nào dám vượt qua đỉnh núi cao?
Đứa nào dám ném gan hùm?
Đứa nào muốn ném tim ta xem đắng hay ngọt?
Đứa nào không biết uy danh Đăm San vang đến tận thần linh?*

*Ơ các con!
Ta đi theo dấu chân ngựa
Ta đuổi theo dấu chân voi
Đường đầy gươm đao nhưng dầu chết cũng phải đi
Ta đi đánh kẻ đã cướp vợ ta H'Nhí!*

Cảnh 3: Đăm San, M'tao M'xây

- **Đăm San:**

*Ơ M'tao M'xây tên gian ác
Vợ ta mà bắt
Cũng như mà đã giết ta
Lôi ruột gan, móc tim ta giữa bàn dân thiên hạ*

*Giờ đây ta phải chặt hiên nhà mà làm cái ghế pan
Ta lấy cầu thang nhà mà đánh lửa
Đốt nhà mà thành tro!*

(Đăm San chặt ống tre đựng nước của nhà M'tao M'xây thành 3 khúc)

- **M'tao M'xây:**

*Mày làm gì léo nhéo trước cửa nhà tao
Tao đang bận cùng vợ mày vui vẻ*

- **Đăm San:**

Mày múa khiên trước đi

(M'tao múa khiên (vũ đạo))

- **Đăm San:**

*Mây mùa kiêu gì nghe như tiếng quả mướp khô
Hãy nhìn ta mùa*

(Đăm San múa khiên (vũ đạo))

- Đồng ca:

*Các thần linh trên trời dưới đất
Đều ngỡ ngẩn ngăm Đăm San múa khiên
Một bước nhảy qua mấy đồi gianh
Một bước lùi qua mấy đồi mía
Nhảy sang phía Tây cây rừng rạp xuống
Nhảy sang phía Đông nước suối cuộn trào
Tiếng khiên rít vù vù như giông bão
Mũi lao vút đi như những vệt sao băng*

(M'tao M'xây và Đăm San cùng múa khiên và lao. M'tao M'xây bị Đăm San đâm chết (vũ đạo))

Cảnh 5: H'Nhí, Đăm San, Đồng ca, Dàn múa

- H'Nhí (chạy xuống nhà ôm chằm Đăm San)

*Oi Đăm San
Em đã tưởng mình chết trong gông cùm tù trưởng Sắt
Em đã nghĩ kiếp này không gặp lại anh
Nhưng anh đã đến, chàng dũng sĩ không ai so được sức mạnh và lòng dũng
cảm
Đã cứu được em về*

- Đăm San

*Oi H'Nhí
Nhà vắng bóng em như cái nhà mồ
Buôn vắng tiếng em như buôn nhà ma
Giờ anh đã hiểu em là trái tim của anh
Anh quyết không để mất em lần nữa*

- H'Nhí, Đăm San song ca:

*Hãy đánh chiêng,
bộ chiêng chưa đụng vào mà đã rung lên,
bộ chiêng pha vàng bạc sáng chói như mặt trời
Hãy mở rượu
Rượu chảy tràn giun phải bò lên, để ra khỏi lỗ
Ếch nhái nổi lên như có mưa lụt
Mừng H'Nhí Đăm San chiến thắng trở về*

- **Đồng ca:**

*Buôn làng của H'Nhí Đăm San mở hội
Người thêm người, voi thêm voi, chiêng thêm chiêng, ché thêm ché
Quyền uy chàng Đăm San toả rộng khắp núi rừng*

(Vũ hội mừng chiến thắng, từ sân khấu kéo xuống đất, biến thành đám rước quần chúng đi sang Sân khấu 3)

Màn 3: Đăm San và lũ làng trồng lúa, đánh cá

Ánh sáng: Xanh lục

Cảnh 1: Nghệ nhân kể Khan, Đồng ca, Đăm San, Dàn múa

- **Nghệ nhân kể Khan** (đoạn tương ứng, khoảng 2 phút)

- **Đăm San:**

*Ơ bà con! Ơ anh em! Ơ con trai con gái!
Rượu ta đã uống, thịt trâu thịt bò đã ăn
Giờ lũ làng hãy theo ta đi chọn nơi đất tốt
Gạo bắp ta không còn, thuốc hút ta không còn,
Mau mau đi phát nương làm rẫy
Để mai đây ta sẽ giàu sang*

- **Đồng ca:**

*Núi ơ núi
Hãy cho ta ít đất
Rừng ơ rừng
Hãy nhường ta ít cây
Cây nhỏ phát dao nhỏ
Cây to chặt dao to
Lửa hồng nghìn gương mặt
Trai gái Ê Đê làm rẫy đất này*

- **Đăm San:**

*Này hạt giống Yàng cho
Giống tốt nhân đây nương.
Giống mạnh truyền trăm vụ
Ơ lũ làng
Vạch luống một trăm người
Một nghìn người chọc lỗ*

Dàn Múa thể hiện cảnh phát nương, đốt lửa, chọc lỗ, tra hạt giống

Cảnh 2: Đồng ca, Đăm San, Dàn múa

- **Đăm San:**

*Ơ Y Blim buôn Blô! Ơ Y Blô buôn Balang!
Ơ buôn Kang! Ơ buôn Joh, ơ buôn Hoh, ơ buôn Hun!
Ta muốn sáng đi câu cá,
Ta muốn chiều đi bắt cá,
Ta muốn ăn cua ăn tôm
Tất cả theo ta ra sông ra suối!*

- **Đồng ca:**

*Người và voi lội xuống sông như kiến
Nước sông đục ngầu, tôm cá nổi đầy sông
Cá sấu bị bắt ngay trong hốc đá
Trăn bị bắt ngay khi chưa kịp ra ngoài*

*Ngày bắt cá vui như ngày hội
Hơ! Hò hơ! Hò hơ! Hò hơ!*

Múa thể hiện cảnh lội sông, tát nước, bắt cá...

Cảnh 3: Lễ cúng cơm mới: Đồng ca, Đăm San, H'Nhí, Dàn múa

- **H'Nhí:**

*Ơ thóc!
Tạ ơn hạt thóc béo tròn
Giã ra thành gạo trắng như hoa epang
Hạt thóc cho ta sắc đẹp và tuổi trẻ
Hạt thóc nuôi ta, nuôi buôn làng*

- **Đăm San:**

*Ơ thóc!
Hãy vào trong kho ở yên lành
Ta cúng thần lúa một đầu heo
Ta cúng thần kho ba ché rượu
Hãy giữ cho buôn làng no ấm đến mùa sau*

- **Đăm San, H'Nhí (song ca)**

*Cây lúa trên nương tay người nuôi lớn
Cho ta hạt thóc nuôi lại thân người
Ơi cây lúa nương xanh màu rừng cây
Ơi hạt thóc vàng đẹp như nắng trời...*

Dàn múa thể hiện Lễ hội Cơm mới trên SK rồi đi xuống đất, biến thành đám rước quần chúng kéo sang SK số 4.

Màn 4: Đăm San chặt Cây Thần

Ánh sáng nền: Màu Tím

Cảnh 1: Đồng ca, Nghệ nhân kể Khan, Đăm San, Y Sun

- **Nghệ nhân Ê Đê kể một đoạn Khan tương ứng (2 phút)**
- **Đồng ca:**

*O Đăm San, tù trưởng hùng mạnh nhất
Hiên nhà chàng dài như tiếng chiêng ngân
Người của chàng đông như đàn kiến, đàn mối
Tớ trai ngực sát ngực, tớ gái vú sát vú
Chiêng đồng treo như lá cây rừng
Đàn voi đông như bát úp
Nương rẫy của chàng dặng hết mọi triền non
Nhưng chưa đủ cho chàng nguôi khát vọng*

- **Đăm San:**

*O lũ làng! O Y Sun, Y Săh, Y Blim, Y Blô
Đất của ta đã chặt, người của ta đã đông
Hãy theo ta đi phá rừng, mở rẫy*

- **Y Sun:**

*Ta đã đi hết chín mươi tám đêm, chín mươi chín ngày
Đến đây là Rừng Thiêng
Nơi ngự trị cây Tônglông linh hồn H'Nhí H'Bhí
Cây này cao đến tận Trời
Rễ nó mọc xuống tận âm ty
Lá nó dài bằng con chim bay mỗi cánh
Cây chuê nuê linh hồn mẫu hệ
Muôn đời không ai dám đụng vào*

- **Đăm San:**

*Vậy thì ta chặt nó!
Ta là tù trưởng Đăm San hùng mạnh
Ta là trang nam nhi không lùi bước trước thế lực nào*

*Oai linh ta vang đến tận Thần Núi phía Đông, phía Tây
Oai linh ta sẽ vang xuống tận cõi Âm sâu thẳm.
Vây thì ta đón cây Thần!
Cho đất đai ta mở rộng mênh mông
Người hay Thần đều không cản được.
Đón cây Thần ta đón cây Thần!
Ai rìu mẻ thì đi mài rìu
Ai dao mẻ thì đi mài dao!*

Cảnh 2: H'Nhí, H'Bhí

- H'Nhí, H'Bhí (song ca):

*Ơi Đăm San!
Chàng đi đâu đã một năm rồi
Chàng đã lạc trong rừng sâu núi thẳm
Chúng em đi tìm chàng như bị gió đưa đi
Voi ơi voi ơi đưa ta đến nơi chồng ta nhé
Ta thương nhớ chàng
Ta đi tìm chàng chín núi mười sông*

Cảnh 3: Đồng ca, H'Nhí, H'Bhí, Đăm San, Y Sun

- H'Nhí:

*Ơi Đăm San
Sao anh lại đón cây này
Cây Thần đã phù hộ ông bà tổ tiên
Qua bao đời hùng mạnh và giàu có
Sao anh lại đón cây này
Cây đổ xuống thì chúng em cũng chết*

- Y Sun, H'Nhí, H'Bhí (tam ca):

*Cây này cao đến tận Trời
Rễ nó mọc xuống tận âm ty
Lá nó dài bằng con chim bay mỗi cánh
Cây chué nuê linh hồn mẫu hệ
Muôn đời không ai dám đụng vào*

- **Đăm San:**

*Ơ các con!
Hãy moi đất lên như lợn moi!
Cứ chặt thật mạnh như dê bạng
Đòn sức cùng chặt như cơn bão lớn
Nhát rìu chói sáng như chớp đêm giông*

- **Đồng ca:**

*Ơ Cây nghiêng rồi
Cây muốn gãy*

- **Đăm San:**

*Hãy khoét sâu phía cây gãy
Đào như lợn lòi đào đất
Bỏ thật mạnh vào góc
Bỏ như dê bạng nhau
Cho rìu toé lửa*

(Cây đổ)

- **Đăm San:**

*Ơi H'Nhí, H'Bhí
Chạy mau đi! Cây đổ rồi kìa!*

(H'Nhí, H'Bhí bỏ chạy)

- **Đồng ca:**

*Hai nàng chạy vòng quanh
Cây quay tít trên đầu
Hai nàng chạy phía Tây
Cây nghiêng qua phía Tây
Hai nàng chạy phía Đông
Cây nghiêng qua phía Đông
Hai nàng chạy bốn phương tám hướng*

*Cây nghiêng theo tám hướng bốn phương
Hai nàng chạy theo đường về buôn
Cây cũng nghiêng theo, cây sập xuống
Cơn bão tung xác hai nàng xuống suối
Hồn bay đi trong rừng mênh mông.*

- **Đằm San (chạy theo về, vớt xác H'Nhí, H'Bhí):**

*Oi H'Nhí, H'Bhí
Ta đã hại chết em rồi
Đã chết thật rồi, người nấu cơm ta ăn
Người dệt khó áo cho ta mặc.
Chết như lúa ngập nước, như cỏ nắng khô
Linh hồn đã lạc mất rồi!
Hỡi các con!
Chớ vội làm hòm
Hãy khoan tạc tượng
Để ta đi kể khổ với Thần Nước
Ta đi khóc với Thần Đất
Ta lên Trời đòi lại vợ ta!*

Cảnh 4: Đằm San, Trời

- **Đằm San (túm tóc Trời)**

Tôi chặt ngay cái đầu Trời đây!

- **Trời:**

Sao ngươi đòi chặt đầu ta?

- **Đằm San:**

*Vì tôi gọi mãi Trời không nghe
Tôi đã lễ bao nhiêu rượu, heo, trâu mà Trời không mở cửa
Hãy nhìn Đằm San đây
Nước mắt rùng rùng ướt cả sàn nhà
Nước mắt rơi đầy ướt cả đĩa cơm
Trời ơi! Vợ tôi đã chết rồi!*

*Chính Trời đã buộc cương vào miệng ngựa
Đã buộc dây vào mũi trâu
Buộc trai với gái!
Giờ đây ai sẽ nấu cơm, dệt khó áo cho tôi?*

- **Trời:**

*Để ông cho thuốc đem về
Chữa cho vợ của con sống lại
Thuốc luyện ba năm mới được
Đem về cho uống ba buổi sáng liền
Dây củ nén con hãy nhai phun vào lỗ mũi
Dây củ gừng con hãy nhai phun vào lỗ tai.
Và Đăm San ơi, con hãy nhớ từ nay tuân phục
Con là lá đa, quyến luyến với cây đa.*

Cảnh 5: Đăm San, H'Nhí, H'Bhí, Dàn Múa

- **Đăm San:**

*Ơi em!
Sao cứ ngủ hoài
Sao mắt đã vội quên
Không nhớ trời đã sáng
Không biết trời đã trưa.
Tiếc thay người Thần linh cho tôi
Để tôi thành người tù trưởng giàu mạnh
Tôi là lá đa, tôi quyến luyến cây đa.*

*Ơi em!
Đây thuốc Trời hai em hãy uống
Ta thổi thuốc thiêng vào tai em
Ta thổi thuốc thiêng vào mũi em.
Sao em không trở dậy?*

- **H'Nhí, H'Bhí (tình dậy ngờ ngạc):**

*Ơi anh! Sao anh cứ khóc về chúng em mãi thế kia?
Ồ chúng em đã lo ngủ mãi*

*Chúng em cứ lo năm mãi
Có bao nhiêu hoa đẹp nở quanh buôn mà chúng em không hay!*

- Đăm San:

*Ơ các con! Hai nàng đã sống lại rồi!
Ai giữ trâu đi bắt trâu về!
Ai giữ bò đi bắt bò về
Cúng cho thần hồn ông bà cha mẹ chú bác hai họ đã qua đời
Cúng cho Thần Đất, Thần Núi, Thần Sông, cúng Trời
Cúng cho H'Nhí, H'Bhí đã sống lại rồi
Hãy đánh chiêng cho tiếng vàng tiếng bạc ngân xa
Hãy nổi trống cho tiếng kêu át cả sấm rền
Mừng H'Nhí, H'Bhí sống lại!*

- Đăm San, H'Nhí, H'Bhí (tam ca):

*Từ nay tình thương ta như ong với nhụy hoa
Như Mặt Trời với Mặt Trăng
Như rừng với suối
Như đất với cây
Như cung với tên
Không thể nào chia tách.
Từ nay buôn làng ta càng giàu mạnh
Hiên nhà ta dài như tiếng chiêng ngân
Người của ta đông như đàn kiến, đàn mối
Tớ trai ngực sát ngực, tớ gái vú sát vú
Chiêng đồng treo như lá cây rừng
Đàn voi đông như bát úp
Nương rẫy của ta dặng hết mọi triền non*

Dàn múa thể hiện Lễ ăn mừng H'Nhí H'Bhí trên SK rồi xuống đất, biến thành đám rước quần chúng kéo sang SK số 5

Màn Năm:

Đăm San đi hỏi con gái Thần Mặt Trời

Ánh sáng nền: Đen, rồi Vàng rực rỡ

Cảnh 1: Dàn đồng ca và Nghệ nhân kể Khan (SK tối đen, chỉ rọi sáng mờ vào từng nhân vật)

- Nghệ nhân kể Khan (2 phút): trích đoạn trong *Klei Khan Y Đăm San* tương ứng cảnh này)

- Đồng ca:

*Oi Mặt Trời rực rỡ
Nguồn sáng của buôn làng
Nguồn sống của lũ làng
Nguồn sức mạnh của trai làng
Nguồn yêu thương của gái làng*

*Mặt Trời ngủ bảy ngày không thức dậy
Cả đất trời chìm trong bóng đêm thâu
Trời giận Đăm San phạm tội chặt cây Thần
Chặt sợi dây nuê thiêng liêng vạn kiếp*

*Oi Mặt Trời!
Xin hãy mọc lên cho buôn làng sống lại!
Xin hãy mọc lên cho buôn làng sống lại!
Xin hãy mọc lên cho buôn làng sống lại!*

Cảnh 2: Dàn đồng ca, H'Nhí, Đăm San

- Đăm San:

*Anh sẽ đi vào rừng sâu mênh mông
Anh sẽ đi vào nơi rừng liền rừng
Anh sẽ leo lên những nơi núi giáp núi
Anh sẽ đi qua những vùng sông liền sông*

*Anh sẽ đi mãi đi mãi
Ngày này qua ngày khác
Đêm này qua đêm khác*

- H'Nhí:

*Sao anh còn đi nữa?
Anh còn thiếu thứ gì?
Bao nhiêu chiêm quý đều của anh
Bao nhiêu voi quý đều của anh
Rừng đầy nòi đồng của anh
Rẫy đầy nòi đồng của anh
Lợn dê anh đầy sân
Vợ anh đẹp và yêu thương anh
Tiếng tăm anh vang đến tận thân linh
Danh tiếng anh chói sáng như mặt trời không bao giờ tắt.*

- Đăm San:

*Anh phải đi chuộc lỗi với Trời
Cho Mặt Trời lại chiếu sáng trần gian
Anh đi hỏi con gái thần Mặt Trời làm vợ
Cho đất đai sông núi ta mãi mãi tốt tươi
Anh đi đến đâu tre alê phải cúi đầu
Anh đi đến đâu núi vỡ suối tan
Anh sẽ đi mười ngày, ngủ lại mười đêm
Không biết bao nhiêu tháng, bao nhiêu năm anh mới trở về*

- Đồng ca:

*Con gái thần Mặt Trời
Đẹp hơn mọi cô gái trên trần gian
Bắp chân nàng tròn như bắp chuối
Váy nàng lóng lánh muôn màu.
Khát vọng của Đăm San vượt ngoài tưởng tượng
Đòi con gái Thần Mặt Trời về làm vợ
Để buôn làng giàu mạnh muôn đời.*

Cảnh 3: Dàn đồng ca, Dăm San, Con gái thần Mặt Trời

- Đồng ca:

*Chàng ngồi trên lưng ngựa
Khoác áo ba màu rực rỡ
Tay cầm cây lao cán bịt bạc
Lưng đeo cây gươm cán chạm vàng
Trông chàng oai nghiêm hùng dũng không bút bào tả xiết*

*Chàng đi ngày này qua ngày khác, năm này qua năm khác
Chàng đi qua rừng đầy cọp dữ
Chàng đi trên đường đầy chông nhọn
Chàng đi qua sông, chàng ra biển cả
Chàng tới rừng sập đen
Sáp sẽ chảy ra như nước khi mặt trời lên
Chôn vùi bao tù trưởng khoẻ mạnh trong đất lỏng*

- Dăm San:

*Mặc cho cỏ gianh cắt nát tay
Mặc cho gai mây cắn nát chân
Ta cứ phi ngựa qua rừng sập đen
Ta chặt núi làm đường đi qua bùn lầy
Chẳng có gì ngăn được ta
Cái chết cũng không ngăn nổi.
Hỡi Nữ thần ánh sáng
Hãy về làm vợ ta
Để núi rừng ta mãi xanh tươi
Để buôn làng ta ngày càng giàu mạnh
Để sức lực ta ngày càng cường tráng
Để tên tuổi ta vang đến mọi thần linh
Dăm San, người dám nghĩ điều không ai dám nghĩ
Dăm San, người dám làm điều không thể làm!*

Ánh sáng vàng bùng lên rực rỡ

- Đồng ca: (hát khi Con gái Thần MT đi ra)

Nàng hiện ra toàn thân ánh sáng
Cổ nàng như cổ con công
Tiếng nàng ngân nga bay tới trước.
Nàng đi như chim diều bay, như phượng hoàng liệng,
Nàng bước sang trái, ánh sáng tỏa sang trái
Nàng bước sang phải, ánh sáng tỏa sang phải
Nàng là con gái Thân Mặt Trời oai nghiêm
Nàng ban phát sự sống cho toàn cõi thế gian

- **Con gái thần MT:**

Chàng muốn gì, hỏi người trần thế?
Sao liều mạng sống đến nơi không ai đến được?

- **Đãm San:**

Ta đến xin Mặt Trời mọc lên
Cho buôn làng ta sống lại

- **CGTMT:**

Ta sẽ xin với Cha ta
Tha tội cho chàng và Mặt Trời sẽ mọc
Hãy về đi, cho kịp khi rừng sập chưa tan.

- **Đãm San:**

Còn ước nguyện thứ hai
Xin Nàng chấp nhận

- **CGTMT:**

Còn gì đây nữa, hỏi chàng trai liều lĩnh của cõi Trần?

- **Đãm San:**

Ta muốn tắm cùng nàng
Ta muốn nàng xoa mùi nghệ lên mình

Hỡi Nữ thần ánh sáng
Hãy về làm vợ ta
Để núi rừng ta mãi xanh tươi
Để buôn làng ta ngày càng giàu mạnh
Để sức lực ta ngày càng cường tráng
Để tên tuổi ta vang đến mọi thần linh

- **CGTMT:**

Đăm San chàng ơi
Uy danh chàng đã vang lừng đến tận Trời
Nhưng em không thể theo chàng được
Vì em bước đến đâu là lửa cháy
Vì em đi đến đâu là biển cạn, núi khô
Chàng hãy về đi, đừng khao khát điều không thể có
Chàng hãy tỉnh mộng đi, đừng mong chờ điều không thể được

- **Đăm San:**

Ta muốn nàng dệt chặn ta đắp
Dệt khó áo ta mặc, nấu cơm ta ăn
Ta là Đăm San, người dám nghĩ điều không ai dám nghĩ
Ta là Đăm San, người dám làm điều không thể làm
Ta sẽ không về nếu không có nàng đi theo
Ta sẽ không về nếu ước nguyện ta không thành

- **CGTMT:**

Nhưng em không thể theo chàng được
Vì em bước đến đâu là lửa cháy
Vì em đi đến đâu là biển cạn, núi khô
Chàng hãy về đi, đừng khao khát điều không thể có
Chàng hãy tỉnh mộng đi, đừng mong chờ điều không thể được

- **Đăm San:**

Vậy thì từ biệt nàng, ta về với buôn làng thân thuộc của ta

- **CGTMT:**

Ơi Đăm San!

*Có biết lòng ta đã xao xuyến vì chàng?
Hãy ở lại cùng ta trên cõi Trời cao sang
Cùng nhau cai quản Mặt Trời rực rỡ!*

- *Đăm San*

*Không thể được Nàng ơi!
Ta yêu Nàng, nhưng cũng yêu vợ ta nàng H'Nhí thủy chung
Yêu buôn làng ta yêu núi yêu rừng
Hãy theo ta về cõi Trần mà ta yêu quý
Hãy đem về ánh sáng cho nương rẫy ta cây lúa đầy bông*

- **CGTMT:**

*Nhưng em không thể theo chàng được
Vì em bước đến đâu là lửa cháy
Vì em đi đến đâu là biển cạn, núi khô
Chàng hãy về đi, đừng khao khát điều không thể có
Chàng hãy tỉnh mộng đi, đừng mong chờ điều không thể được*

- **Đăm San:**

Vậy thì từ biệt nàng, ta về với buôn làng thân thuộc của ta

- **CGTMT:**

*Hãy khoan, Mặt Trời sắp mọc
Hãy đợi một vị thần đưa chàng về
Hãy khoan, rừng sắp đen sẽ chôn vùi chàng trên đường về*

- **Đăm San:**

*Không! Ước nguyện đã không thành, đừng sĩ hổ danh
Mộng ước đã không thành, ta xá gì cái chết*

(Đăm San quay về, CGTMT đứng gọi theo)

- **CGTMT:**

*Ôi Đăm San buống bình của ta!
Chàng sẽ không về được đến nhà!
Ôi sao ta phụ tình yêu của chàng
Ôi sao ta không là người con gái của buôn làng
Để sánh duyên cùng người dũng sĩ
Ôi Đăm San! Đăm San!*

Cảnh 4: Dàn đồng ca, Đăm San, CGTMT, H'Nhí

- Dàn đồng ca:

*Rừng sập đen! Rừng sập đen!
Mi đã chôn vùi bao nhiêu anh hùng
Mi đã chôn vùi bao nhiêu khát vọng
Của loài người chinh phục vàng dương
Mặt trời lên, sập đen mềm dần
Mặt trời chéch, ngựa ngáp bùn đến bụng
Mặt trời đến đỉnh đầu, đất loãng ra như nước
Ngựa ngáp toàn thân, Đăm San lún sâu vào đất.*

- Đăm San: (lún đến cổ, thấy Chim và Bướm bay qua)

*Chim chim ơi
Hãy bay lên báo cho Nàng Con Gái Thần Mặt Trời
Đến cứu ta nơi rừng sập đen đang tan chảy*

- CGTMT:

*Đăm San chàng ơi
Em hận vì em là Con gái Thần Mặt Trời
Không thể xuống Trần cứu anh được
Trời hỡi Trời, hãy nhìn Đăm San chết mà không ai cứu được
Chàng Đăm San đẹp như một vị Thần!*

- Đăm San:

Bướm bướm ơi

*Hãy bay ngay về báo cho vợ ta tin dữ
Hãy bay về gọi vợ ta là nàng H'Nhí đến cứu ta
Nơi rừng sập đen tiếp giáp giữa Đất và Trời*

- **H'Nhí:**

*Oi anh!
Em cách xa anh một trăm đêm, một ngàn ngày
Không làm sao cứu anh được
Em nguyện đổi hết trâu bò, chiêng ché, rừng suối buôn làng lấy sự sống của anh
Nhưng không Thần nào nhận lời em
Em nguyện đổi sự sống của em lấy sự sống của anh
Nhưng cây Thần hồn dòng tộc em không chấp nhận*

- **Đăm San:**

*Ôi khát! khát!
Cổ họng ta lửa mặt trời đốt cháy!
Toàn thân ta bùn sôi nung cháy!
Hỡi mưa đại ngàn, hãy trút xuống cho ta!*

(Tiếng mưa trút như thác đổ, sấm chớp ùng ùng)

- **Đăm San, CGTMT, H'Nhí (tam ca):**

*Chàng ở giữa Mặt Trời và Mặt Đất
Khát vọng gửi lên Trời, Tình Yêu gắn cùng với Đất
Người dũng sĩ không thể nào chết được
Trận mưa này sẽ đưa chàng tái sinh
Như chồi cây mọc trên thân cây bị cháy*

Cảnh 5: Đăm San, H'Nhí, H'Bhí, Dàn đồng ca, Nghệ nhân kể Khan:

- **H'Nhí:**

O anh!

*Nếu anh đang ngủ say thì xin hãy thức dậy!
Nếu anh đang nằm nghỉ thì xin hãy đứng lên!
Nhưng anh không còn thở, còn nghe, để biết em đang nói
Nhưng anh không còn thở, còn nghe, để biết em đang khóc
Giờ đây em như gà mái không gà trống
Như heo cái không heo đực
Như con bò con trâu không người nuôi nấng
Anh ơi!
Giờ đây em như cây đa gãy nửa thân
Như cây sung bị chặt hết nhánh
Như con voi không có nài voi.*

- **H' Bhi:**

*Ơ anh!
Anh muốn tìm hoa brang aring thì nó đã mọc phía đông nhà
Anh muốn tìm hoa epang thì nó đã mọc phía đông kho lúa
Nhưng anh lại muốn con gái Thần Mặt Trời
Để đến nỗi phải chết trong rừng hoang
Không có ai nắm chân tay
Không có ai vuốt mắt
Ơ anh!
Buôn làng ta giờ đây không nghe gà trống gáy
Không nghe tiếng ngựa kêu
Chiêng trống đều im tiếng
Đàn bò anh mua đã thành bò rừng
Đàn gà đã thành đàn chim gâm ghi bay vào rừng
Chúng em biết sống làm sao, anh ơi!*

- **Đăm San:**

*Ơi các em!
Kiếp này, đời này anh phải xa em
Nhưng hãy đợi anh trở lại
Trong một thân hình Đăm San kiếp mới
Anh sẽ nằm trên võng, tóc buông đầy một chiếc chiêng đồng
Đợi hai em đến hỏi làm chồng.*

- **Đăm San, H'Nhí, H'Bhí (Cầm tay nhau tam ca):**

*Ta đợi gặp lại nhau em/anh nhé
Ta lại cười chung một bành voi về buôn*

(Đăm San): - *Anh lại đi làm nương, bắt cá*
(H'Nhí, H'Bhí): - *Em lại ở nhà dệt khố, áo chờ anh*

*Buôn làng ta lại mạnh giàu, danh tiếng vang bốn cõi
Tình yêu ta lại rục rờ như bầy sắc cầu vồng.*

- **Đồng ca:**

*Tôi đã kể bạn nghe chuyện chàng Dững sĩ Đăm San
Con người của Tự Do, của những Khát vọng lớn
Và chuyện tình của chàng với nàng H'Nhí
Mối tình bất tử như núi rừng Tây Nguyên*

Dàn đồng ca vocalise một âm điệu bi hùng làm nền cho

Nghệ nhân kể Khan ra sân khấu, ngồi kể đoạn kết thúc Klei Khan Y Đăm San.

Cây bông bắn tung ánh sáng ngũ sắc lên trời.